

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

№ 1/16742-23 від 27 жовтня 2023 року

Керівникам департаментів (управлінь)
освіти і науки обласних, Київської
міської державних (військових)
адміністрацій

Керівникам закладів освіти

Про застосування державної мови у сфері освіти

Шановні колеги!

Міністерство освіти і науки України звертає увагу на те, що відповідно до Законів України [«Про освіту»](#) (стаття 7), [«Про повну загальну середню освіту»](#) (стаття 5), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (стаття 21) мовою освітнього процесу є державна мова.

У рішенні Конституційного Суду України від 16 липня 2019 року № 10-р/2019 про визнання Закону України «Про освіту» таким, що повністю відповідає Конституції України, чітко зазначено, що «українська мова як державна є обов'язковою на всій території України у державній сфері, а також в публічних сферах суспільного життя, у тому числі у сфері освіти». Рішення Конституційного Суду України є обов'язковим до виконання, остаточним та не може бути оскаржене.

Згідно зі статтею 9 цього самого Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків зобов'язані, зокрема, керівники закладів освіти всіх форм власності, педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники, крім іноземців чи осіб без громадянства, які запрошені до закладів освіти та/або наукових установ та працюють на тимчасовій основі як наукові, педагогічні, науково-педагогічні працівники або викладачі іноземної мови.

У зв'язку з цим укотре наголошуємо на необхідності застосування державної мови в робочий час науково-педагогічними, педагогічними та іншими працівниками закладів освіти. Державна мова має використовуватися в рамках освітнього процесу, під час проведення навчальних занять (крім занять з навчальних предметів, які згідно з освітньою програмою закладу освіти викладаються іноземними мовами або мовами корінних народів і національних меншин), у спілкуванні вчителів, викладачів, іншого

персоналу закладів освіти як зі здобувачами освіти (вихованцями), так і між собою.

Під час організації освітнього процесу незалежно від його форми (урок, лекція, практичне, семінарське заняття, гурткова робота тощо) необхідно використовувати навчальні матеріали, виготовлені державною мовою (крім занять з навчальних предметів, які згідно з освітньою програмою закладу освіти викладаються іноземними мовами або мовами корінних народів і національних меншин).

Представникам корінних народів і національних меншин України гарантовано право навчатися рідною мовою поряд із державною мовою в класах (групах), створених відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про освіту» та частини першої статті 21 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Ураховуючи освітні запити учнів та їхніх батьків, кадровий потенціал і матеріально-технічне забезпечення, заклад освіти розробляє та використовує в освітній діяльності освітню програму на кожному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти або наскрізну освітню програму з відповідним мовним компонентом (без вивчення / із вивченням мови корінного народу, національної меншини, вивченням однієї чи кількох іноземних мов тощо). Отже, згідно з освітньою програмою закладу освіти під час проведення навчальних занять із навчальних предметів, які викладаються іноземними мовами або мовами корінних народів, національних меншин, застосовується відповідна мова поряд із державною мовою.

Згідно зі статтею 54 Закону України «Про освіту» педагогічні, науковопедагогічні та наукові працівники зобов'язані: виховувати у здобувачів освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історикокультурного надбання України тощо.

В умовах збройної агресії РФ проти України надзвичайно важливим є завдання щодо утвердження української мови як елемента національної безпеки та лінгвального інтегратора всього українського суспільства. З метою розширення сфери застосування державної мови в галузі освіти рекомендуємо посилити роботу з популяризації української мови та заохочення її застосування в спілкуванні між собою в учнівському, студентському та педагогічному середовищах.

З повагою
Міністр

Оксен Лісовий